

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/440/2014
Identifikačné číslo spisu:	2608207186
Dátum vydania rozhodnutia:	26.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Eva Sakálová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:2608207186.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu I., bývajúceho v H., proti žalovanej D., bývajúcej v H., zastúpenej Mgr. Martinom Paškalom, advokátom so sídlom v Bratislave, Záhradnícka 25, o zrušenie vecného bremena a vzájomnom návrhu žalovanej o určenie primeranej náhrady, vedenej na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 10 C 143/2008, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 21. mája 2014 sp. zn. 11 Co 152/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Senica rozsudkom z 10. januára 2013 č.k. 10 C 143/2008-295 zrušil vecné bremeno zriadené žalobcom zmluvou T. registrovanou Katastrálnym úradom U., Správa katastra G. pod č. D. uzavretou 21. mája 2007 v prospech žalovanej spočívajúcej v jej práve doživotného bývania v dome, spoluužívania príslušenstiev nehnuteľností a v poskytovaní doživotnej starostlivosti a opatery, v čase choroby a staroby až do smrti. Zároveň určil žalobcovi povinnosť platiť žalovanej z titulu zrušenia vecného bremena náhradu 240 eur mesačne, vo zvyšku žalobu zamietol a určil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanej trovy konania 9 432,21 eur s odkazom na § 142 ods. 3 O.s.p.

Krajský súd v Trnave na odvolanie žalobcu rozsudkom z 21. mája 2014 sp. zn. 11 Co 152/2013 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti vo veci samej a v časti určenia náhrady potvrdil a v časti náhrady trov konania zmenil tak, že žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Zároveň rozhodol, že žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Takto rozhodol, keď považoval za vecne správne súdom prvého stupňa zrušenie vecného bremena a to obidva záväzky z neho vyplývajúce, teda tak bývanie so spoluužívaním nehnuteľnosti ako aj poskytovanie starostlivosti, keď so zrušením vecného bremena bývania a spoluužívania nehnuteľnosti súhlasili obaja účastníci. Považoval za vecne správne konštatovanie súdu prvého stupňa o dôvodnosti zrušenia záväzku z vecného bremena poskytovania starostlivosti a to z dôvodu zlých vzájomných vzťahov účastníkov a preukázateľnej

skutočnosti, že žalovaná v dôsledku svojej choroby potrebuje poskytovať pomoc. Správne súd prvého stupňa túto pomoc ocenil sumou 60 eur. Za primeranú náhradu za zrušenie vecného bremena bývania a spoluužívania nehnuteľnosti zhodne s názorom súdu prvého stupňa považoval sumu 180 eur, ktorá zodpovedá výške obvyklého nájomného za byty v okolitých lokalitách s voľnými bytmi. Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých vyhovujúcich častiach vo veci samej podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Pokiaľ sa týka náhrady trov prvostupňového konania, odvolací súd mal za to, že v danom prípade bola dôvodná aplikácia ust. § 150 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého ak sú tu dôvody vhodné osobitného zreteľa nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo z časti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť. Odvolací súd mal za to, že dôvody hodné osobitného zreteľa v danom prípade spočívajú v skutočnosti, že účastníci konania sú blízke osoby, jedná sa o syna a matku a takisto v predmete konania, a to zrušenie vecného bremena pozostávajúceho z dvoch záväzkov a to bývania a spoluužívania nehnuteľnosti a poskytovania starostlivosti, keď v podstate obaja účastníci počas konania so zrušením vecného bremena vyjadrili súhlas, až v závere konania žalobca žiadal nezrušiť vecné bremeno poskytovania starostlivosti. Spornou medzi účastníkmi bola hlavne výška náhrady za zrušenie vecného bremena. Vzhľadom k týmto skutočnostiam ako aj osobným majetkovým pomerom účastníkov zisteným v konaní odvolací súd nepovažoval za dôvodné a spravodlivé určiť žalobcovi, aby žalovanej zaplatil celú náhradu trov konania, ktorá bola žalovanou vyčíslená sumou 8.268,26 eur a súdom prvého stupňa priznaná v sume 9.439,21 eur, a preto v tejto časti rozsudok podľa § 220 O.s.p. zmenil a žalovanej ich náhradu nepriznal.

O práve na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 150 ods. 1 O.s.p. tak, že v odvolacom konaní v podstate úspešnej žalovanej ich náhradu nepriznal z dôvodov hodných osobitného zreteľa spočívajúcich v skutočnostiach totožných ako pri náhrade trov prvostupňového konania.

Proti tej časti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený prvostupňový rozsudok o náhrade trov konania podala dovolanie žalovaná majúca za to, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, lebo ju nepoučil o možnom použití moderačného práva podľa § 150 O.s.p. Tým jej odvolací súd neposkytol priestor, aby sa k prípadnej aplikácii citovaného zákonného ustanovenia vyjadrila. Došlo preto k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Dovolanie odôvodnila tiež tým, že odvolací súd nesprávne vec po právnej stránke posúdil, keď v rámci rozhodovania o trovách konania na daný prípad aplikoval ustanovenie § 150 O.s.p.

Žalobca navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný, preto ho treba odmietnuť.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V preskúmvanej veci smeruje dovolanie proti výroku o trovách konania a preto v tejto časti treba rozhodnutie odvolacieho súdu považovať za uznesenie (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie

prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Ako je však výslovne uvedené v § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákomom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením (v znení účinnom do 31. decembra 2014).

V preskúmvanej veci dovolateľka napadla dovolaním uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené rozhodnutie súdu prvého stupňa o trovách konania. Ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. výslovne vylučuje možnosť podať dovolanie v prípade, ak ide o uznesenie o trovách konania, bez ohľadu na spôsob rozhodnutia odvolacím súdom. Prípustnosť dovolania preto podľa tohto zákonného ustanovenia neprichádza do úvahy.

Ak súdne konanie trpí niektorou z vád vymenovaných v ustanovení § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania v zmysle tohto zákonného ustanovenia, teda, či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným.

So zreteľom na žalovanou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou opodstatnenosti tvrdenia, že v predmetnej veci jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odnímajú tie jeho procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. O vadu konania, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v preskúmvanej veci nejde.

Žalovaná odňatie možnosti konať pred súdom videla v porušení § 213 ods. 2 O.s.p. Uviedla, že odvolací súd pri rozhodovaní o trovách konania inak vec právne posúdil ako súd prvého stupňa, ktorý rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p. a priznal jej ich náhradu, keď odvolací súd o trovách konania rozhodol podľa § 150 ods. 1 O.s.p. bez toho, aby ju vyzval vyjadriť sa k možnému použitiu tohto zákonného ustanovenia.

Ustanovenie § 213 ods. 2 O.s.p. ukladá odvolaciemu súdu pred rozhodnutím o odvolaní, aby v prípade, ak je toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzvať účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Dovolací súd nepovažuje námietku žalovanej, podľa ktorej ju mal odvolací súd osobitne vyzvať na vyjadrenie k nožnej aplikácii § 150 ods. 1 O.s.p. s odôvodnením, že na rozhodnutie o trovách konania

chce aplikovať ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, za dôvodnú. Účelom § 213 ods. 2 O.s.p. je totiž primárne zabrániť prekvapivému rozhodnutiu odvolacieho súdu z hľadiska právnej kvalifikácie merita veci podľa odlišného ustanovenia hmotného práva. Procesné rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania tak nemôže mať atribúty tzv. prekvapivého rozhodnutia, a preto postupom odvolacieho súdu nedošlo v prípade žalovanej k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (porovnaj R č. 134 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 9/2014).

Odvolací súd teda neporušil právo dovolateľky na spravodlivý proces a neodňal im možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolací súd nezistil ani existenciu žiadneho ďalšieho dôvodu obsiahnutého v taxatívnom výpočte uvedenom pod písmenami a/ až d/, e/ a g/ § 237 O.s.p. Dovolanie v tejto veci preto ani podľa týchto zákonných ustanovení prípustné nie je. Napokon dovolateľka vady uvedené v týchto zákonných ustanoveniach ani netvrdila.

Pokiaľ dovolateľka namietala omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe, ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmatečnosť rozhodnutia). I keby boli tvrdenia dovolateľky o existencii tohto dovolacieho dôvodu opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého uznesenia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadny opravný prostriedok žalovanej odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.

Žalobca mal v dovolacom konaní úspech, preto mu patrí právo na náhradu trov konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobca v dovolacom konaní žiadne trovy neuplatnil, preto mu neboli priznané (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.